

ལེ་ཉིན་གོས་བཅོན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་དང་འབྱོར་མེད་
གྲལ་རིམ་གོ་གསུམ་བརྗེད་དུས་རབས་སྐོར་
གསུང་བའི་གསུང་ཚུལ་ཁ་ཤས་

མི་རིགས་དཔེ་སྐུལ་ཁང

དཔེ་སྐུལ་ཁང

མི་རིགས་དཔེ་སྐུལ་ཁང

འཇམ་ཐུང་ཡངས་གི་འབྱོར་མེད་པ་རྣམས་, མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་གིག!

ལེ་ཉིན་གིས་བཅོན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་དང་འབྱོར་མེད་
གྲུལ་རིམ་གི་གསར་བརྗེའི་དུས་རབས་སློབ་
གསུང་པའི་གསུང་ཚུལ་ཁ་ཤས་

本书根据人民出版社1974年9月第1版北京第1次印刷版本翻译出版。

དྲུག་པ་རྒྱ་གཞི་དཔལ་ལྷན་ཁང་གི་ 1974 ལོའི་ཟླ་ 9 པའི་པར་གཞི་ 1 བཞེ་བའི་ཆེན་གྱི་
པར་ཐོངས་ 1 རྩ་གཞིར་བཟུང་ཏེ་སྒྲུབ་ནས་སྒྲུབ་པ་ཡིན།

ལེ་ཉིན་གིས་བཅན་གྱི་ལ་ཡིང་ལྷགས་དང་འཕྱར་མེད་གྲལ་སྐུ་གི་
གཞུང་བཞེ་ལོ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡུལ་སྐོར་གསུང་བའི་གསུང་ཚུལ་ཁྱེད་ལ་གསུང་།

*

མི་སྐུ་ལྷན་ཁང་གི་སྒྲུབ་ནས་སྒྲུབ་པ་

1976 ལོའི་ཟླ་ 11 པའི་པར་གཞི་ 1 རྩ་གཞི་

1976 ལོའི་ཟླ་ 11 པའི་ལོ་ཆེན་ལ་པར་ཐོངས་ 1 རྩ་བཟུབ་པ་

དྲུག་པ་རྒྱ་གཞི་ 1 རྩ་ 7

**列宁关于帝国主义和
无产阶级革命时代的几篇文章**

(藏文)

民族出版社翻译出版 新华书店发行
民族印刷厂印刷

开本：850×1168 毫米 1/32 刷张：4 5/8

1976 年 11 月第 1 版

1976 年 11 月北京第 1 次印刷

书号：M 1049(3)150 定价：0.17 元

དཔེ་སྟུན་བྱེད་ཚུལ་གི་གསལ་བཤད

འབྱོར་མེད་གྲལ་རིམ་གི་གསར་བརྗེ་འོས་སྒྲུབ་དཔོན་ལེ་ཉིན་གིས་《བཅན་ཀླུ་རིང་...
ལུགས་ནི་མ་ཅ་རིང་ལུགས་གི་དྲུས་རིམ་མཐོ་ཤོས་རེད》ཟེར་བའི་དཔེ་ཆ་དེའི་《ཁྲིང་གཞི》
ནང་དུ། ཁྲིང་གིས་དཔེ་ཆ་དེ་ཙམ་པ་གནང་སྐབས། ཅ་ཉིང་གོང་མའི་སྤྱད་གཞུང་
གིས་དཔེ་དེབ་དང་ཆགས་པར་ལ་ཞིབ་བཤེར་བྱས་ཡོང་དགོངས་ནས། ཆབ་སྤྱད་ཐད་
གི་དགོངས་འཆར་ནམས་ཤུགས་བརྟན་གི་ཐབས་ཤེས་སྤྱད་ནས་གསལ་འདོན་མ་གནང་...
ཐབས་མེད་བྱུང་བེ་གསུང་ཡོད་པ་རེད། དེར་ཉིན། ལེ་ཉིན་གིས་གལ་སྤྱད་ཁྲོག་མཁན་
ནམས་གིས་བཅན་ཀླུ་རིང་ལུགས་ནི་སྤྱི་ཆགས་རིང་ལུགས་གི་གསར་བརྗེ་འོས་སྒྲུབ་རེད་
ཟེར་བ་དང་། སྤྱི་ཆགས་ཅ་ལྟར་རིང་ལུགས་ནི་སྤྱི་ཆགས་རིང་ལུགས་དང་བད་དེ་ཀླུ་
འགལ་བུས་པ་ཅིག་རེད་ཟེར་བ། བཟོ་བའི་ལས་འགྲུལ་གི་ཁ་བྲལ་ནི་བཅན་ཀླུ་རིང་
ལུགས་དང་འབྲེལ་བསྟུང་ཡོད་པ་རེད་ཟེར་བ་ལ་ཨོགས་པའི་གནད་དོན་ལ་མཇམས་ཁྲུང་...
བྱེད་གི་ཡོད་ན། ཁྲིང་གིས་ 1914 ལོ་—1917 ལོའི་བར་ཀྱི་ཀླུ་དུ་སྟེལ་བ་གནང་
བའི་འབྲེལ་ཡོད་གསུང་ཙམ་ཁྲོག་ཆག་གི་རེད་ཟེ་གསུང་པ་རེད། ཀྱི་ཆེའི་ཁྲོག་མཁན་
ནམས་གིས་ལིན་དགག་ཁྲིང་དགག་ལས་འགྲུལ་ནང་《བཅན་ཀླུ་རིང་ལུགས་ནི་མ་ཅ་...
རིང་ལུགས་གི་དྲུས་རིམ་མཐོ་ཤོས་རེད》ཟེར་བའི་གསུང་ཙམ་དེ་སྤྲབ་སྤྱུང་བྱེད་བའི་...
དགོས་མཁོར་རྟུན་ཆེད་དང་། གོམ་གང་མདུན་སྟོན་གིས་བཅན་ཀླུ་རིང་ལུགས་དང་སྤྱི་
ཆགས་བཅན་ཀླུ་རིང་ལུགས་གི་ལོག་སྟུང་གི་ངོ་ཤོ་དང་ལོ་ཀླུས་གི་འཕེལ་སྤྱོད་རིམ་...
འཛིན་དང་། ང་ཆེའི་དུས་རབས་འདིའི་ཁྱད་ཆོས་དང་ལས་འགན་རིམ་འཛིན། བཟོ་
བཅས་རིང་ལུགས་གསར་ཉིང་གི་ལོག་སྟུང་གདམ་འཆལ་ལ་དགག་ཀྱིག་བཅས་བྱེད་ཆེད་
ང་ཆོས་ལེ་ཉིན་གི་འབྲེལ་ཡོད་གསུང་ཙམ་ཁ་གསལ་བདམ་ནས་དཔེ་ཆ་འདི་རྒྱག་པ་ཡིན།

དཔེ་ཆ་འདི་ནི་དང་གི་ཚུལ་ཡིག་ནི་ཚུལ་འབྲེལ་འབྲེལ་སྒྲིལ་བྱས་པའི་དུས་ཚོད་གི་
གོ་རིམ་ལྟར་སྒྲིག་པ་ཡིན། རྒྱ་ཡིག་གི་རྒྱུར་ཡིག་ནི་《ལེ་ཉིན་གི་གསུང་ཚུལ་གཙུག་པ་བསྟུས་》
དང་ཡང་ན་《ལེ་ཉིན་གི་གསུང་འབྲེལ་》ལས་བདམས་པ་ཡིན། མཆན་འབྲེལ་ལ་ཁ་ལྷོན་
དང་ཉུང་བསྟུས་ཁ་གསལ་བྱས་ཡོད།

མི་དམངས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གི་ཚུལ་སྒྲིག་ཁང་

1974 ལོའི་ཟླ་ 5 པར་

དཀར་ཆག

མི་གཞན་དག་གི་དར་ཆ་སྤྱད་བ་	1
མཉུ་ཁྲིང་ཀྱལ་ཕྱན་མཉམ་འབྲེལ་ཟེར་བའི་འདོད་ཚིག་སྐྱར་བཞད་བ་	42
རྒྱལ་ཁོང་འཛུལ་སྤྱད་ལྟེ་ཅི་གཉིས་པ་ཐོར་ཞིག་ཏུ་སྤྱད་བ་	51
འཕྱོར་མེད་གྲུ་རིམ་གི་གསར་བཞེས་དམག་དོན་གི་ཅ་འཛིན་	80
བཅན་ཀྱལ་རིང་ལྷགས་དང་སྤྱི་ཚུགས་རིང་ལྷགས་ལས་འགྲུལ་ནང་གི་ཁ་བྲལ་	105
དང་གི་ཅ་འཛིན་བཟོ་བཅོས་ཀྱག་ཀྱའི་སྐྱར་གི་དབྱེད་གཞི་(གནད་བསྟུན་)	139

མི་གཞན་དག་གི་དར་ཆ་སྒྲིང་བ་

《ང་ཚོའི་ལས་དོན》①ཟེར་བ་དེའི་དེབ་ 1 བོ(པེ་ཏེ་ཀེ་ལེ, 1915 ལོའི་ཟླ་ 1
 བོ)ཡི་ཐོག་སྐྱུ་ཞབས་ཡེ་པོ་ཐེ་ལེའེ་སུའོ་བླ་②ཡི་དཔེ་མཚན་གི་རང་བཞིན་ཏེ་ཅང་.....
 ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཅུ་འཇིན་གི་རང་བཞིན་ལྟར་པའི་རྩམ་ཡིག《དུས་རབས་གཉིས་གི་འབྲེལ་
 བཅས་ས》ཟེར་བ་དེ་བཞོད་འདུག། རྩམ་པ་པོ་དེས་ཉེ་སྔར་དུས་དེབ་ཅིག་གི་ཐོག་དུ་
 བཞོད་པའི་རྩམ་ཡིག་ཅིག་དང་འདྲ་བར, རྩམ་ཡིག་དེས་ཨོ་ཁོའི་འཕྲོར་ལྟོན་གྲུལ་རིམ་
 གི་སྒྲི་ཆོགས་ཉིལ་པོའི་བསམ་སྒྲུའི་བྱུང་མཐའ་ཏེ་དཀོས་མེད་སྒྲིགས་ཁག་གིས་དེར་དུས་...
 གི་གཤམ་འགངས་ཆེ་ཞིང་དཀོས་གདུག་ཆེ་བའི་གནད་དོན་ཐད་བརྟན་པའི་ཅུ་བའི་ལྟ་ཚུལ་

* 《མི་གཞན་དག་གི་དར་ཆ་སྒྲིང་བ》ཟེར་བའི་གཞུང་རྩམ་འདི, ལེ་ཏེ་ཀེ་ལེ་ས་ 1915
 ལོའི་ཟླ་ 2 པའི་ཆེས་སྔ་འབྲི་བ་གནང་བ་ཤིང་། འཇམ་སྒྲིང་དམག་ཆེན་དང་པོ་ 1914 ལོར་
 ལངས་ཆེས, ཁོ་ཅི་གཉིས་པའི་སྐབས་འཆོལ་རིང་ལྷགས་གི་འགོ་གཙ་རྣམས་གིས་“མེས་ཀྱལ་ཡུང་
 རྒྱུ་བཤེད་དཀོས”ཟེར་བའི་འཕྲོད་ཆོག་གི་འདུག, སྒྲི་ཆོགས་རིང་ལྷགས་ལ་རྒྱུའ་གཏོད་བྱས་ནས,
 རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་གི་འཕྲོར་ལྟོན་གྲུལ་རིམ་གི་ཡིད་གཞུང་གི་ཆེས་སྔ་འབྲའ་ཏེ, བཅན་རྒྱལ་རིང་
 ལྷགས་གི་དམག་འཁྲུག་ལ་རྒྱུའ་བྱས་ཏེ་བསམ, རན་ལྟུང་མེའམ་ནས་སྒྲི་ཆོགས་ཏེ་ལྷན་རིང་
 ལྷགས་པ་ཆགས་པ་ཤིང་། ཨོ་ཁོའི་སྒྲི་ཆོགས་ཏེ་ལྷན་རིང་ལྷགས་པ་པོ་ཐེ་ལེའེ་སུའོ་བླ་ཆོགས་
 གིས་རྒྱལ་སྒྲི་རིང་ལྷགས་གི་དར་ཆ་སྒྲིང་ཏེ, འཕྲོར་ལྟོན་གྲུལ་རིམ་གི་མི་རིགས་རིང་ལྷགས་གི་
 རྒྱུར་གི་ཆོང་ཆོག་དེ་ཕྱོག་ཆོང་བཤེད་གི་ཡོད་པ་ཤིང་། ཁོ་པ་ཆོས་དུས་རབས་མི་འདྲ་བར་གྲུལ་
 རིམ་གི་ནང་དོན་དང་སྒྲི་ཆོགས་གི་ནང་དོན་མི་འདྲ་བ་པེ་ཡོད་པ་དེ་ཅིས་མེད་དུ་བཏང་ཞིང་།
 འཕྲོར་ལྟོན་གྲུལ་རིམ་གིས་བཀག་རྒྱུ་དེ་འཇིན་ལམ་ལྷགས་ལ་རྩོ་སྒྲུའ་བཤེད་པའི་དུས་རབས་དང་
 བཅན་རྒྱལ་རིང་ལྷགས་དང་འཕྲོར་མེད་གྲུལ་རིམ་གི་གསར་བཞེད་དུས་རབས་བར་གི་དབྱེ་བ་.....

བཤད་ཡོད་པ་རེད། རྟོན་དམ་ཏུ་ང་ཚོའི་མདུན་ལ་བཤམ་པ་དེ་ཙམ་ཡིག་ཅིག་མེན་
 པར། རྒྱལ་མ་ཁག་ཅིག་གི་བསྐྱེད་པ་གཏམ་རེད། ཙམ་ཡིག་དེ་དག་ཞིབ་ཆགས་གི་
 རྒྱ་ནས་སྒྲིག་རྟེ་དེ་དག་གི་ནང་རྟོན་ལ་བསམ་སྒྲོ་བཏང་བ་ཡིན་ན། སུས་ཀྱང་དེས་སྤྱི་
 དབང་གི་རྒྱ་ཆེན་རྟེ་ཙམ་འཁྲིའི་ཁེ་ཕན་དང་འབྲེལ་བ་སྤྱི་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་རྒྱ་ཆེན་ཁ་
 བས་ལ་བསམ་གཞིགས་བྱས་པ་དེ་རང་གི་རྒྱ་ཆེན་གིས། ཙམ་པ་པོ་(ཙམ་པ་པོ་མི་གཅིག་
 རུ་མ་ཡིན་པས། ཙམ་པ་པོ་དང་ཁོ་པའི་སྒྲིགས་པོ་ནམས་ཟེ་བཤད་དགོས) ཡིས་གཞི་
 བས་རང་ཉིད་གི་བསམ་སྒྲོ་གསལ་འདྲན་བྱེད་རྒྱུ་དེ་བས་འོས་ཞིང་འཆམ་པའི་ནམ་པ་རྟེ་
 བསྐྱེད་པ་གཏམ་མམ་“ལྷང་ཆོག”གི་ནམ་པ་སྤྱད་མེད་པ་མཐོང་བྱུང་གི་རེད།

ཡ་པོ་མེ་ལེའི་སྤྱོད་རྒྱུས་བཤད་པའི་ནང་རྟོན་གཙ་པོ་ནི། དེང་རབས་གི་
 དམངས་གཙ་རྒྱལ་མ་ཁག་དེ་དུས་རབས་གཉིས་གི་འབྲེལ་མཆམས་སུ་གནས་ཡོད་ཞིང་།
 དུས་རབས་ཉིད་པ་དང་དུས་རབས་གསར་པའི་ཙམ་པའི་ཁྱད་པར་ནི་མི་རིགས་གི་གྲུ་དྲག་
 གི་རང་བཞིན་ནས་ཀྱལ་ཕྱིའི་རང་བཞིན་དུ་བར་ཀྱལ་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཡིན་ཟེར་བ་དེ་རེད།
 ཡ་པོ་མེ་ལེའི་སྤྱོད་རྒྱུས་བཤད་པའི་དེང་རབས་གི་དམངས་གཙ་རྒྱལ་མ་ཁག་ཟེར་བ་དེ་

མཉམ་བཟེས་བྱས་རྟེ། འཕྱར་ལྡན་གྲུ་ལ་རིམ་གྱི་ཡར་ཐོན་དུས་སྐབས་སུ་མི་རིགས་བཅིངས་འཁྱལ་
 ལས་འགྲུལ་ལ་ཀྱུ་རྒྱར་བྱེད་དགོས་པའི་བསམ་སྒྲོ་དེ་ཁྲིའི་ནས་ཁོ་པོ་པོ་ཙམ་འཕྱར་ལྡན་གྲུ་ལ་རིམ་
 འགྲུ་སྤྱད་དང་ལྷང་ཆོག་སྤྱད་པའི་དུས་རབས་སུ་བཅན་ཀྱལ་རིང་ལུགས་གི་དམག་འཁྲུག་
 ལ་ཀྱུ་རྒྱར་དང་“མིས་ཀྱལ་སྤྱད་རྒྱུ་པོ” བྱེད་པའི་འགྲུ་སྤྱད་ཀྱི་ལངས་རྒྱལ་ལ་དག་མེལ་བྱས་ནས།
 བཙོ་བོ་མང་ཆོགས་ལ་མཚན་སྤྱད་གཏོང་བ་དང་། རང་ཉིད་གིས་འཕྱར་མེད་གྲུ་ལ་རིམ་ལ་ཀྱུ་བ་
 གཏོང་བུས་པའི་ནག་ཉེས་གི་བྱ་རྒྱུད་གཡོ་འགྲེལ་བྱེད་གི་ཡོད་པ་རེད། ལེ་ཉིན་གིས་གསུང་
 ཙམ་འདྲིའི་ནང་དུ་ཨོ་གྲོའི་སྤྱི་ཙམ་མ་ཉུ་རིང་ལུགས་པའི་གཏམ་འཆལ་ནམས་གཏོང་ཟབ་པོའི་
 རྒྱ་ནས་མེར་འདྲན་གནང་བ་དང་དེ་ཚོར་དགག་པ་བསྐྱེད་པ་དང་འབྲེལ། དུས་རབས་གི་
 གནད་རྟོན་སྤྱི་རྒྱས་བཤད་གལ་ཆེན་གནང་བ་རེད།

① ཇང་ཆོའི་ལས་རྟེན་ཟེར་བ་ནི། ཨོ་གྲོའི་མེང་ཉི་ལེ་ཁྲིའི་དུས་དེབ་ཅིག་རེད།

② ཡ་པོ་མེ་ལེའི་སྤྱོད་རྒྱུས་(1869 ལོ་—1934 ལོའི་བར་)ནི། ཨོ་གྲོའི་མེང་ཉི་

ལེ་ཁྲིའི་འགྲོ་གཙའི་གསལ་ཅིག་དང་། སྤྱི་ཙམ་མ་ཉུ་རིང་ལུགས་པ་ཅིག་རེད།

ནི, ཏུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་ཏུས་མཆུག་དང་ཏུས་རབས་ཉི་ལྔ་པའི་ཏུས་འགྲོ་ལྷན་པས་
གི་དམངས་གཙོ་ཚྭ་གས་ཁག་ཡིན་པས, དེ་ཏུས་རབས་བཙོ་བཙུད་པའི་ཏུས་མཆུག་དང་
ཏུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་ལོ་རབས་བདུན་ཅུ་པའི་སྔོན་གི་འབྱུང་ལྷན་གྲུལ་རིམ་གི་.....
དམངས་གཙོ་ཚྭ་གས་ཁག་རྒྱུ་རྒྱུ་པ་དང་འདྲ་གི་མ་རེད་.

ཉོ་ཏེ་བཟུམ་ན, ཚུམ་པ་པོ་འི་བསམ་སྒྲོ་ནི་ཡང་དག་པ་འབྱུལ་མེད་ཅིག་ཡིན་པ་
དང, ཚུམ་པ་པོ་དེ་ནི་དེང་འདྲིར་དེང་རབས་གི་དམངས་གཙོ་ཚྭ་གས་ཁག་གི་ནང་ཏུ་
དབང་རྒྱ་རྒྱ་གི་གོ་གནས་བཟུང་བའི་མི་རིགས་རང་དབང་ཚྭ་གས་ཁག་ལ་རྒྱ་སྒྲིལ་བྱེད་.....
མཁན་ཅིག་དང, “རྒྱལ་སྤྱི་རིང་ལུགས་པ”ཅིག་ཡིན་པ་ལས, མི་རིགས་རང་དབང་
རིང་ལུགས་པ་ཅིག་མིན་པའི་སྒྲུང་བ་ཤར་ཡོང་གི་རེད་.

དངོས་གནས་འདྲི་འདྲ་རེད, རྒྱལ་སྤྱི་རིང་ལུགས་སྤྱང་སྤྱོད་བྱས་པ་དང,
མི་རིགས་གི་གྲུ་དྲག་གི་རང་བཞིན་དང་མི་རིགས་གི་དམིགས་བསལ་གི་རང་བཞིན་དེ་.....
སྔོན་མའི་ཏུས་རབས་རྒྱུ་རྒྱུ་པའི་ཁྲད་ཚུལ་ཅིག་ཏུ་ཅིས་པ་ཡིན་ན, དེ་ནི་མི་རིགས་རང་
དབང་རིང་ལུགས་གི་རིམས་ནད་དང, དེང་རབས་གི་དམངས་གཙོ་ཚྭ་གས་ཁག་(དེ་
བས་གནད་ལ་འཁེལ་བ་ཅིག་བཤད་ན, དེང་རབས་གི་དམངས་གཙོ་ཚྭ་གས་ཁག་གི་...
འཇུག་ཆབ་དངོས་གཞི་ཟེ་བཤད་དགོས) གི་ནད་ཡམས་དེ་དང་མེ་ཚོམ་མེད་པར་གྱུར་...
བྲལ་བྱས་པ་ཅིག་མ་རེད་དམ?

ཉོ་ཏེ་བཟུམ་ན, དེ་འདྲ་ཡིན་སྲིད་པ་མ་ཟད, ཉ་ལམ་དེ་འདྲ་ཡིན་ཐག་
ཆད་ཡིན་པའི་སྒྲུང་བ་ཤར་ཡོང་གི་རེད་. ཡིན་ནའང་དེ་ནི་ཅ་བའི་ཐོག་ནས་ནོར་བ་
ཅིག་རེད་. ཚུམ་པ་པོས་མི་གཞན་དག་གི་དར་ཆ་སྤྱིང་ནས, རང་ཉིད་གི་ཆོང་སྒྲིག་
ཞོག་ཆོང་བྱེད་གི་ཡོད་པ་རེད་. ཁོ་པས་དམག་དོན་གི་སྒྲོ་ཐབས་ཉ་ཅང་རྒྱུང་རྒྱུང་
ཅིག་སྤྱད་(ཁོ་པས་བསམ་བཞིན་ཏུ་དེ་འདྲ་བྱས་པ་ཡིན་ནའང་འདྲ་ཡང་ན་སྤྱང་མེད་ཏུ་
དེ་འདྲ་བྱས་པ་ཡིན་ནའང་འདྲ་, གང་ལྟར་གཅིག་པ་རེད) ཉི, “རྒྱལ་སྤྱི་རིང་
ལུགས”གི་དར་ཆ་ཅིག་སྤྱིང་ནས, དར་ཆ་དེའི་ཕྱི་ཏུ་བདེ་སྤྱད་གི་རང་ནས་མི་རིགས་
རང་དབང་རིང་ལུགས་གི་སྤྱིར་གི་ཆོང་སྒྲིག་ཞོག་ཆོང་བྱེད་བསམ་གི་ཡོད་པ་རེད་. གང་

ཡིན་ཟེར་ན? ཡ་པ་ཐེ་མིའི་སྤྱོད་སྤྱོད་ནི་མཛན་གསལ་དེ་ལྟག་མེད་པའི་མི་རིགས་རང་
 དབང་རིང་ལུགས་པ་ཅིག་ཡིན་པའི་ཁྱེན་གྱིས་རེད། ཁོ་པའི་ཙམ་ཡིག་(དང་ཁོ་པའི་ཙ་
 འཛན, ཁོ་པའི་ཆབ་སྲིད་གི་ཙ་འཛན, ཁོ་པའི་“ལྷང་ཆིག”བཅས་)གི་རྩ་པོ་ཡོངས་
 རྒྱལ་ནི, བྱིས་སྒྲོ་ཙན་ཅིག་རེད་ཟེར་ཆོག་པའི་དམག་དོན་གི་སྒྲོ་ཐབས་ཏ་ཅང་ཆུང་
 ཆུང་དེ་སྤྱད་ནས, རྒྱལ་སྤྱི་རིང་ལུགས་གི་དར་ཆ་སྤྱང་དེ, སྐབས་འཆོལ་རིང་
 ལུགས་སྒྲོག་ཆོང་བྱེད་རྒྱ་དེ་རེད། རྩ་པོ་དེ་རིགས་ནི་ཏ་ཅང་གལ་འགངས་ཆེ་
 པའི་གནད་དོན་ཅིག་ཡིན་པས, དེ་རིས་པར་དུ་ཏ་ཅང་སྤྲ་ཞིང་ཞིབ་པའི་སྒྲོ་ནས་
 གསལ་བཤད་བྱེད་དགོས་གི་རེད། ཡ་པ་ཐེ་མིའི་སྤྱོད་སྤྱོད་མི་གཞན་དག་གི་དར་ཆ་
 སྤྱང་བ་དེ་ཉེན་ཁ་དེ་བས་ཆེ་བ་ཅིག་རེད་ཟེར་དགོས་དོན་ནི, ཁོ་པས་རང་ཉིད་གཡོ་
 འགྲུལ་བྱེད་ཆེད, “རྒྱལ་སྤྱི་རིང་ལུགས”གི་ཙ་དོན་བརྟན་པ་མ་ཟད, ད་དུང་
 རང་ཉིད་“མར་ཁེ་མིའི་བརྟག་ཐབས་སྤྱི་བ”ལ་བརྩི་བཀྲར་བྱེད་མཁན་ཅིག་ཡིན་ཟེར་གི་
 ཡོད་པའི་ཁྱེན་གྱིས་རེད། ཆིག་གཞན་ཅིག་གི་ཐོག་ནས་བཤད་ན, ཡ་པ་ཐེ་མིའི་
 སྤྱོད་སྤྱོད་མར་ཁེ་མི་རིང་ལུགས་རྒྱན་འཛིན་བྱེད་མཁན་རྩ་མ་ཅིག་དང་མཛན་པ་བྱེད་
 མཁན་རྩ་མ་ཅིག་བྱེད་བསམ་གི་ཡོད་ནའང, དོན་དངོས་ཐོག་ཁོ་པས་མི་རིགས་རང་
 དབང་རིང་ལུགས་སྤྱད་ནས་མར་ཁེ་མི་རིང་ལུགས་སྒྲོག་བརྩི་བྱེད་གི་ཡོད་པ་རེད། ཡ་
 པ་ཐེ་མིའི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཁའི་ཆེ་ཅི①“ཡོ་བསྟར”བྱེད་བསམ་གི་ཡོད་ཞིང, ཁོ་པས་ཁའི་ཆེ་
 ཅིའི་“ལྷང་ཆིག་བྱེད་ཐབས”ལ་ཁ་རྐྱང་གཏོང་གི་ཡོད་པ་དེ, གསལ་པོ་བཤད་ན,

① ཁའི་ཆེ་ཅི(1854 ལ—1938 ལོའི་བར་)ནི, ཏ་ཁྱོ་སྤྱི་ཆོགས་དམངས་གཙོ་
 ཏང་དང་གོ་ཅི་གཉིས་པའི་བཟོ་བཅས་རིང་ལུགས་གི་འགོ་གཙོ་གསལ་ཅིག་རེད། འཇམ་ཁྱིང་
 དམག་ཆན་དང་པོའི་སྐབས་སུ, ཁའི་ཆེ་ཅི་ནི་“ཏེ་པའི་བྱོགས་ཁག”ཟེར་བ་དེ, མི་
 མཛན་པའི་བྱེད་ཐབས་སྤྱད་ནས་བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་གི་དམག་འཁྲུག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང, འཕྱར་
 མེད་གལ་ཤིང་གི་གསར་བརྒྱུ་རྩ་མཛན་བྱེད་མཁན་ཅིག་རེད། ཟླ་བ་བཅུ་པའི་གསར་བརྒྱུ་
 རིས་སུ, ཁའི་ཆེ་ཅིས་ཟླ་བ་བཅུ་པའི་གསར་བརྒྱུ་མཛན་གསལ་གི་སྒྲོ་ནས་རྩ་མཛན་དང, འཕྱར་
 མེད་གལ་ཤིང་གི་མི་ལྷན་དབང་ཟླ་བ་འཛིན་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་འདྲེན་ལ་བྱེད་ཐབས་བྱས་ནས, ཁོ་པའི་
 སྐབས་འཆོལ་རིང་ལུགས་དང་རྩ་མཛན་པའི་གཏོང་སྤྱོད་མི་ལྷན་པར་དམངས་རྒྱུ་མཛན་པ་རེད།

ཁོ་ཚས་ཕྱགས་གང་ཞིག་ལ་ཀླུ་ཁ་ཐོབ་ན་ཁོ་ཚས་རེ་བ་བཅོལ་སའི་མདུན་ལམ་ལ་ཕྱལ་
ཁམས་དེ་བས་ཡངས་ཞིང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཅིག་ཕྱེ་བྱུང་བ་དྲུག་གཅོད་གང་ཐུབ་བྱེད་གི་ཡོད་
ཞིང་། ཁོ་ཚས་དེ་འདྲ་བུས་ནས་རང་ཉིད་གི་ཐབས་རྒྱས་གཏན་འབེབས་བྱེད་རྒྱར་མང་
གཞི་ངེས་ཅན་ཅིག་འདིར་གི་ཡོད་པ་རེད” (ཤིག་ལྗེ་ 73 པ། འདས་ཡིག་ནང་གི་ནན་
རྟགས་ནི་ང་ཚས་བརྒྱབ་པ་ཡིན།)。

“ཕྱགས་གང་ཞིག་ལ་ཀླུ་ཁ་ཐོབ་ན་ཡག་པ་ཡོད་པ་”——དེ་ནི་དྲུག་གཅོད་་་་
དགོས་པ་ཅིག་རེད། ཡིན་ནའང་ཀླུ་ཁ་ཕྱི་ལྟ་ཚུལ་གི་ཐོག་ནས་དྲུག་གཅོད་དགོས་
པ་ལས་མི་རིགས་གི་ལྟ་ཚུལ་ཐོག་ནས་དྲུག་གཅོད་མི་རུང་། དེ་ནི་མར་ཁེ་མའི་བརྟག་
ཐབས་སྐྱེ་བའི་རྩ་བ་རེད། ཁོ་ཚས་ཅིས་དེ་ལྟར་མ་བྱས་པའི་རྒྱན་གསུམ་། “ཁྱི་མ་
དཔོན” (མར་ཁེ་མི་རིང་ལུགས་པ) ཅིག་ནས་“ལུ་འི་ཤི” (མི་རིགས་རང་དབང་རིང་ལུགས་
པ) ཅིག་དུ་བྱུར་བ་རེད། དེ་ནི་ཡ་ཙམ་ཐེ་མའི་སྐྱེ་བའི་བསམ་སྒྲུབ་རེད། ཡ་ཙམ་
ཐེ་མའི་སྐྱེ་བའི་ལུ་འི་ཤི་ལོངས་པོ་བྱེད་གི་ཡོད་པར་། རང་ཉིད་གིས་ཕྱགས་ཅིག་
(རང་ཉིད་གི་ཕྱགས་དེ) ལ་ཀླུ་ཁ་ཐོབ་ན་ཡག་པ་ཡོད་པ་རེད་བསམ་པའི་བསམ་ཚུལ་
རྒྱན་འཁྲིངས་བྱེད་པ་དེ་ནི། “ལུ་འི་ཤི་བྱེད་ཐབས་སྤྱད་པ” ཅིག་གཏན་ནས་མ་ཡིན་
པར་། ཀླུ་ཁ་ཕྱི་ལྟ་ཚུལ་རྩ་བ་གཞིར་བཟུང་ནས་། ཕྱགས་གཞན་པ་དེ་ལ་བསམ་
ཅོད་བྱེད་པར་དཀའ་བའི་ནག་ཉེས་ཡོད་པ་དེ་བསམ་སྒྲུབ་འཁོར་བས་བྱས་པ་རེད་་་་

ཡ་ཙམ་ཐེ་མའི་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་དང་། མ་མི་ལུ་འི་ཤི་①། ལུ་འི་ཤི་ནན་རྟེན་སྐྱེ་②སྟེན་གསུམ་

① མ་མི་ལུ་འི་ཤི་(1867 ལོ—1946 ལོའི་བར་)ནི། ཨ་གཞི་མང་ཤི་ལེ་ཁོ་དང་། ལྷི་
ཆགས་ཅ་ལུན་རིང་ལུགས་པ་ཅིག་རེད།

② ལུ་འི་ཤི་ནན་རྟེན་སྐྱེ་(1856 ལོ—1918 ལོའི་བར་)ནི། མ་གཞི་ཨ་གཞི་མང་
ཆུ་ཁེ་རིང་ལུགས་པ་ཅིག་ ཡིན་ཞིང་། རྒྱུ་ལྟ་མར་ཁེ་མི་རིང་ལུགས་པར་ལྷུར་སྤྱོད་ཡང་།
མཐར་འན་ལྷུང་ཐབས་ཏེ་བཟོ་བཅས་རིང་ལུགས་པ་དང་། ལྷི་ཆགས་ཅ་ལུན་རིང་ལུགས་པ་ཆགས་
ནས་ཨ་གཞི་མང་ཤི་ལེ་ཁོ་དང་གྲོ་ཅི་གཉིས་པའི་གཞུང་ཕྱགས་པའི་འགོ་གཙའི་ཡུལ་ཅིག་དུ་་་་
ལྷུར་བ་རེད།

ཆང་མས་ཀྱལ་སྤྱི་ལྷ་ཚུལ་རོ་མ་གཞིར་བཟུང་ནས། སྔ་ཐེ་མིའི་སྤྱོད་སྤྱོད་རྣམས་ཅིག་
དང་གཅིག་པ་ཡིན་པའི་རྣམས་ཅིག་ཐོབ་ཡོད་པ་རེད་…… དེ་ནི་ཕྱིས་སྔ་ཐེ་ཅིག་དུ་
ཟུར་ནས་……ཆད་ལ་སྤྱེད་པ་ཅིག་རང་རེད། ཡིན་ནའང་། ར་ཆོས་དེ་འདྲ་
ཟུར་རིང་སྔ་ཐེ་བཤད་པར། ཐོག་མར་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་གཙང་གཙང་གི་རང་
བཞིན་ལྟར་པའི་གནད་དོན་དེ་དབྱེ་ཞིབ་བྱས་ནས་གསལ་སྤོ་ཡང་བ་ཅིག་བྱེད་དོ།

མར་ཁེ་སེམ་“ཕྱོགས་གང་ཞིག་ལ་རྒྱལ་ཁ་སྤྱོད་པ་ཡག་པ་ཡོད་པའི”གནད་དོན་ལ་
རྟེན་གཙོ་བོ་བཞུགས་ཐུང་ཡོད་པ་དཔེར་ན། 1859 ལོའི་དབྱི་ཏ་མིའི་དམག་འཁྲུག་①
གི་སྐབས་སུ་དེ་འདྲ་གནད་ཐུང་ཡོད་པ་རེད། ཡ་ཙེ་ཐེ་མིའི་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་
ནི། “ཁྱད་ཆོས་ཁ་གསལ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་གིས་ར་ཆོར་ཆ་མཆོན་ན་དམིགས་པས་ལ་གི་དོན་
སྤྱོད་ལྟར་བ་ཅིག་ཡིན་པའི”དཔེ་དེ་རང་རེད། ར་ཆོས་ཀྱང་ཡ་ཙེ་ཐེ་མིའི་སྤྱོད་སྤྱོད་
བདམ་པའི་དཔེ་དེ་སྤྱད་རྒྱུར་ཡིད་མཐུན་བྱེད་གི་ཡིན།

1859 ལོར་ན་ཡེ་ལུན་གསུམ་པས་ཨའོ་ཏི་ལི་ལ་དམག་བརྟེན་བརྟེན་བའི་དེ། ཡར་
བལྟས་ན་དབྱི་ཏ་མི་བཅིངས་འགྲོལ་གཏོང་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་བཟོ་འདྲ་སྔ་ཐེ་ཅིག་ཡོད་
ནའང་། དོན་དངོས་ཐོག་རང་ཉིད་གི་གོང་མའི་སྤྱོད་གཞུང་གི་དམིགས་ལྟར་འབྲུབ་པ་
བྱེད་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་རེད།

ཡ་ཙེ་ཐེ་མིའི་སྤྱོད་སྤྱོད་པས་པར་ “ན་ཡེ་ལུན་གསུམ་པའི་རྒྱལ་དུ་སྤྱོད་གོ་
གོང་མ་དང་གསང་བའི་ཐོས་ཆད་བཞག་ཀྱང་པས་ཡིན་པའི་ཀོར་ཁྲོ་ཁྲོ་སྤྱོད་②ཟེར་བའི་མི་

① 1859 ལོའི་དབྱི་ཏ་མིའི་དམག་འཁྲུག་ནི། 1859 ལོར་སྤྱོད་གོ་དང་དབྱི་ཏ་མི་གཉིས་
གིས་ཨའོ་ཏི་ལི་ལ་རྒྱལ་པའི་དམག་འཁྲུག་དེ་རེད། སྤྱོད་གོ་གོང་མ་ན་ཡེ་ལུན་གསུམ་པས་དབྱི་
ཏ་མིའི་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་རྒྱལ་ཁ་གསལ་ཡོད་པའི་ཆོངས་བཞག་ནས། དབྱི་ཏ་མིའི་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་
ཟེར་བའི་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ཡིན་པའི་རྒྱལ་ཁ་གསལ་ཡོད་པའི་ཆོངས་བཞག་ནས། དམག་དཔུང་བརྟེན་དབྱི་ཏ་མི་ལ་ཨའོ་ཏི་
ལི་ས་ཐེན་བཟུང་བའི་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ཡིན་པའི་ཆོངས་བཞག་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁ་གསལ་ཡོད་པའི་རེད།

② ཀོར་ཁྲོ་ཁྲོ་སྤྱོད་(1798ལོ—1883ལོའི་བར་)ནི། ཨ་གོ་ལི་ཕྱོ་འབྲེལ་སྤྱོད་ཆེན་ཅིག་
རེད། 1859 ལོའི་ཟླ་ 3 པར། ཨ་གོ་ལི་ཕྱོ་ལ་གསང་ཆོངས་བཞག་ཏི། སྤྱོད་གོ་ཨའོ་ཏི་
ལི་ལ་རོ་གོ་བྱེད་པར་ཨ་གོ་ལི་ཕྱོ་བརྒྱུར་བྱེད་རྒྱུ་དང་། ཨ་གོ་ལི་ཕྱོ་ཆོངས་ཡིག་ནང་གསལ་
བའི་ཨ་གོ་ལི་ཕྱོ་ཏི་ལི་ཕྱོ་ཆོངས་དམག་ཀྱི་ཏི་ལི་ཕྱོ་ཆོངས་ཡིག་ནང་ཡོད་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་
དེ་མི་དམག་པ་བཟོ་བར་རྒྱུ་སྤྱོད་པའི་རྒྱལ་ཁ་གསལ་ཡོད་པའི་རེད།

དེ་ཐོན་པ་རེད།” འགལ་བ་ནི་ཕྱི་མང་རྒྱལ་འཛིན་ཅན་ཅིག་རེད། ཡུལ་ས་གཅིག་
 ནི་དབྱི་ཏ་ལི་ལ་གཉེན་གཞི་བྱེད་མཁན་མཉམ་སྦྲེལ་གྱི་ཆེས་ལྷན་སྦྲེལ་ཅན་གྱི་ཁྱེད་པོ་ལོ་
 རྒྱལ་ཁབ་དེ་ཡིན་པ་དང་། ཡུལ་ས་གཞན་ཅིག་ནི་ཅ་ལི་པོ་ཏི་^①འདུས་པའི་བཅའ་ས་
 འཁྲོལ་བཅོན་ལེན་བྱེད་མཁན་གསར་བརྗེའི་དབྱི་ཏ་ལི་ལི་མཚན་བྱེད་མི་རྣམས་ལྷན་སྦྲེལ་
 ལྷན་སྦྲེལ་གྱི་ཐོན་པ་ལོ་ལྷན་གསུམ་པ་དང་དཔུང་པ་ མཉམ་ཁུག་དང་ལག་གདང་མཉམ་སྦྲེལ་
 བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་སྟགས་རེད། ཡ་པོ་ཐེ་ལི་ལི་ལྷན་སྦྲེལ་གྱིས་པར་། “རང་རྒྱལ་རང་
 ཉོ་བྱས་ནས་གང་ཡོང་། དེ་ལས་‘ཡུལ་ས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཅན་རེད་’ཟེ་བཞད་བཞག་ན་
 རྒྱལ་ས་བདེ་གི་མ་རེད་དམ? འོན་ཀྱང་། ཞེན་ཀེ་སི་དང་། མར་ཁེ་སི་
 ལ་སར་^②བཅས་ཆང་མར་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐབས་‘རྒྱལ་ས་བདེ་པོ་’དེ་འདྲ་ཅིག་གི་རྒྱུ་ཡིན་
 ཐེབས་མེད་པར་། ཁོ་ཚས་“གདོང་གཏུག་དེ་རི་ལྷོ་ར་མཆུག་འཁྱེད་ན་། གཞི་ནས་ཁོ་
 ཚས་བཅི་མཚོང་བྱེད་པའི་ལས་དོན་ལ་ཡན་ཐོགས་ཆེ་གིས་ཡོང་བྱུང་བ་”“འཚལ་ཞིབ་བྱེད་
 འགོ་བཙུགས་པ་རེད་”། (ཡ་པོ་ཐེ་ལི་ལི་ལྷན་སྦྲེལ་འཆུག་དང་དབྱི་ཞིབ་བྱེད་འགོ་
 བཙུགས་པ་ཟེ་བཞད་བསམ་གྱི་ཡོད་པ་རེད།)

ལ་སར་ལས་ལྷོག་དྲི་། མར་ཁེ་སི་དང་ཞེན་ཀེ་སི་རྣམས་གཉིས་གིས་ཡུལ་ས་ལྷན་སྦྲེལ་
 ཐེ་གཏོགས་བྱེད་དགོས་གི་རེད་དཀྱངས་གི་ཡོད་པ་རེད། ཡ་པོ་ཐེ་ལི་ལི་ལྷན་སྦྲེལ་རང་

① ཅ་ལི་པོ་ཏི་(1807ལོ—1882ལོའི་བར་)ནི་། དབྱི་ཏ་ལི་ལི་ལི་ལགས་བཅའ་ས་
 འཁྲོལ་ལས་འགལ་གྱི་གཙོ་འཛིན་དང་། དམངས་གཙོ་རིང་ལུགས་པ་ཅིག་རེད།

② ལ་སར་(1825ལོ—1864ལོའི་བར་)ནི་། ཏི་གོ་ལི་བཙོ་པའི་ལས་འགལ་ནང་གི་
 རྒྱལ་ས་འཚལ་རིང་ལུགས་པའི་གཏོ་པོ་དང་པོ་དེ་རེད། ཁོ་པས་ཡོངས་ཁྲུབ་འདེམ་བཞུགས་
 དབང་ཆ་ཐོབ་པ་བྱེད་ཆུ་བཙུད་པ་དང་“རྒྱལ་ཁབ་གི་རོགས་རམ”ལ་རྟེན་ནས་། ཐོན་ཆུང་
 མཉམ་ལས་ཁང་བཙུགས་དྲི་། རྒྱུ་ཆགས་རིང་ལུགས་མཛོན་དུ་འབྱར་བ་བྱེད་ཆུང་གི་གཞན་ལྷན་
 རྒྱལ་ས་འཚལ་རིང་ལུགས་གི་རོགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ལྷན་ལྷན་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་པས་
 ཞོག་དུ་ལྷན་སྦྲེལ་ཐོན་ཆེན་པོ་ལི་མའི་དང་རན་འབྲེལ་བྱས་ནས་། ཡུལ་ས་ལྷན་སྦྲེལ་གྱིས་“གོང་ནས་
 འོག་བར་”ཏི་གོ་གཅིག་ཀྱང་ཡོང་བ་བྱེད་ཆུང་གིས་མཉམ་ཁུག་རྒྱུ་གི་ཡིད་ལྷན་དེ་ལ་རྒྱུ་བྱེད་
 བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད།

ཉིད་གིས། ཁོ་པ་ཚོས་བསམ་གཞིགས་བྱེད་པའི་གནད་དོན་གི་ནང་ལ་གསལ་གསལ་གི་
 གནད་དོན་འདི་ཚེ་ཡོད་པ་ཁས་ལེན་བྱེད་གི་ཡོད་པ་རེད། “དབང་འཛིན་མཁན་མནའ་
 འབྲེལ་དང་གདོང་གདུག་བྱང་ལྟབས། ཉེ་གོའི་མི་རིགས་ལས་འབྲེལ་ཐོན་སྤྱོད་པ་དང་
 ཉེ་གོའི་དབང་རྒྱུར་པ་མང་པོ་ཅིག་གི་རེ་འདུན་དང་འགལ་ནས་འཕེལ་རྒྱས་ཡོང་སྤྱོད་གི་
 རེད། ཡོ་ལྷོ་གི་ཐུན་མོང་གི་བྱ་སྤྱོད་ཐོག་ཀྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་གང་ཞིག་གཞོན་ཆུན་གི་
 ཉེ་བ་རེད། ཉུལ་ནས་ཉེ་གཙང་པོའི་འགྲམ་རྒྱུད་གི་ལོག་སྤྱོད་གི་ཀྱལ་པོ་རེད་དམ།
 ཡང་ན་ཐུན་མོང་གི་བྱ་སྤྱོད་དེའི་ནང་གི་མཚན་བྱེད་མི་རྣམས་ཅན་གཞན་དག་རེད།”

ཡ་པོ་ཐེ་མེའི་ལྷོ་རྒྱུ་རིགས་འདེད་བྱས་ནས་བཤད་པར། མར་ཁེ་མི་ཡང་
 དག་པ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་ལ་སར་ཡང་དག་པ་ཡིན་དེ་ང་ཚོར་ཆ་མཚན་ནས་བཤད་ན་
 གལ་ཆེན་པོ་ཅིག་མ་རེད། གལ་ཆེ་བ་ནི་ཁོ་ཚོ་ཆང་མས་གཅིག་ཀྱང་གི་སྤྱོད་ནས་ངས་པར་
 ཏུ་ཀྱལ་སྤྱིའི་ལྷ་རྒྱལ་གཞིར་བབྱང་ནས་ཕྱོགས་གང་ཞིག་ལ་ཀྱལ་ཁ་ཐོབ་ན་ཡག་པ་ཡོད་...
 པའི་དར་ག་གཙོད་དགོས་གི་རེད་བསམ་གི་ཡོད་པ་དེ་རེད།

དེ་ནི་ཡ་པོ་ཐེ་མེའི་ལྷོ་རྒྱུ་བཤད་པའི་དབེ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ནི་ང་ཚོའི་རྩ་
 པ་པོའི་གཏམ་སྐད་རེད། ཡ་པོ་ཐེ་མེའི་ལྷོ་རྒྱུ་རིགས་འདེད་བྱས་ནས་བཤད་པར།
 མར་ཁེ་མིས་སྐབས་དེར་དམག་རྒྱལ་མཁན་ཕྱོགས་གཉིས་གའི་མིའི་གཞུང་ཆས་ལོག་...
 སྤྱོད་ཅན་ཅིག་ཡིན་པ་དེ་ལ་བསམ་སྒྲོ་མ་བཏང་བར་“ཀྱལ་སྤྱིའི་གདོང་གདུག་ལ་ཆད་...
 དཔག་བྱས་ཡོད” (ཡ་པོ་ཐེ་མེའི་ལྷོ་རྒྱུ་བཤད་ཀྱི་ལ) པས། དེང་སང་གི་མར་ཁེ་མི་
 རིང་ལྷགས་པས་ཀྱང་ཆད་དཔག་དེ་དང་འབྲེལ་ཅིག་བྱེད་དགོས་གི་རེད།

རིགས་འདེད་དེ་དངོས་གནས་ཕྱིས་སྒྲོ་ཅན་ཅིག་རང་རེད། རྟོག་གེ་དེ་དངོས་
 གནས་སྤྱོད་ཕྱོགས་ཆ་པོ་ཅིག་རང་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་? དེ་ནི་མར་ཁེ་མིས་ 1859
 ལོར་འབྱོར་ལྷན་གུལ་རིམ་ག་འདྲ་ཅིག་ལ་ཀྱལ་ཁ་ཐོབ་ན་ཡག་པ་ཡོད་པའི་གནད་
 དོན་ཐག་གཙོད་བྱས་ཡོད་པས། ལོ་ལྷ་བཅུ་ལྷག་ཙམ་ཕྱིན་པའི་དུས་དེ་རིང་། ང་ཚོས་
 ཀྱང་གནད་དོན་དེ་འདྲ་ཅིག་ཐག་གཙོད་བྱེད་དགོས་གི་རེད་ཟེ་བཤད་པ་དང་ཁྱད་པར་...
 མེད་པ་ཅིག་རེད།

ཡ་པ་ཐེ་ལིའི་སྤྱོད་རྒྱུ་ 1859 ལོ་(དང་དྲུག་ཁྱིམ་གྱི་དོན་ཁྱེད་རབ་དང་རིམ་པའི་
 ནང་) མར་ཁོ་སྤེལ་དགོངས་པའི་“ཕྱགས་ཁག་ཞིག་ལ་ཀླུ་ཁ་ཁ་ཐོབ་ན་ཡག་པ་ཡོད”པའི་...
 གནད་དོན་དེ་ནི་, དོན་དངོས་ཐོག་“**འབྱུར་ལྡན་གྲུལ་རིམ་གྱི་ལ་འབྲེ་ཅིག་ལ་ཀླུ་ཁ་**
ཐོབ་ན་ཡག་པ་ཡོད”པའི་གནད་དོན་དེ་ཡིན་པ་**མཐོང་མེད་པ་རེད**。 ཡ་པ་ཐེ་
 ལིའི་སྤྱོད་རྒྱུ་མར་ཁོ་སྤེལ་ང་ཚོ་ཆང་མས་ཤེས་པའི་གནད་དོན་དེ་ཐག་གཅོད་གནང་...
 པའི་སྐབས་དེར་, **ཡར་ཐོན་ཅན་ཅིག་ཡིན་པར་ཐེ་ཚམ་མི་དགོས་པའི་འབྱུར་**
ལྡན་གྲུལ་རིམ་གྱི་ལས་འགུལ་གནས་ཡོད་ཞིང་, ལས་འགུལ་དེ་རིགས་གནས་ཡོད་པ་
 མ་ཟད་, དེས་ཨོལ་སྤྱིང་གི་ཀླུ་ཁ་ཁག་ལ་ཆེ་ཤོས་ན་མས་གི་ལོ་རྒྱུས་གི་འཕེལ་རིམ་ནང་
 ཞང་དང་པོའི་གྲ་གནས་བརྒྱུད་ཡོད་པ་དེ་**མཐོང་མེད་པ་རེད**。 ང་ཚོའི་དེར་འདིར་,
 གལ་ཏེ་དབྱིན་གྱི་དང་ཏེ་གྱི་ཕྱ་ཕྱོད་སྤྱིང་གི་“ཐུན་མང་གི་ཕྱ་སྤྱོད”ནང་གི་འཁྲུག་ཕྱོད་...
 གཙེ་ཆེ་བ་དང་གལ་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པར་ཐེ་ཚམ་མི་དགོས་པའི་ཀླུ་ཁ་ཁག་དེ་ཚོའི་ནང་ལ་,
 ད་དུང་ཡར་ཐོན་གི་འབྱུར་ལྡན་གྲུལ་རིམ་ཡོད་པ་དང་, ཡར་ཐོན་གི་འབྱུར་ལྡན་གྲུལ་
 རིམ་གི་ལས་འགུལ་ཡོད་པ་རེད་བསམ་པ་ཡིན་ན་, དེ་ནི་ཤོད་བྱོ་པ་ཅིག་རང་རེད。
 གཙེ་ཆེ་བ་དང་གལ་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པའི་ཀླུ་ཁ་ཁག་ཐོན་པ་དེ་ཚོའི་ནང་, འབྱུར་ལྡན་གྲུལ་
 རིམ་གི་“དམངས་གཙོ་ཕྱགས་ཁག”རྒྱུད་པ་དེ་ལོག་སྤྱོད་ཅན་ཅིག་ཆགས་ཐོན་པ་རེད。
 ཡིན་ནའང་སྐྱེ་ཞབས་ཡ་པ་ཐེ་ལིའི་སྤྱོད་རྒྱུ་དེ་“རྒྱུ་པ”རེད་, ཁོ་པས་(འབྱུར་ལྡན་
 གྲུལ་རིམ་གི་)དམངས་གཙོ་ཕྱགས་ཁག་**རྒྱུང་པའི་ལྷ་ཆུལ་གིས་དེར་སྐབས་གི**
 (འབྱུར་ལྡན་གྲུལ་རིམ་མེད་པའི་)དམངས་གཙོ་ཕྱགས་ཁག་གི་ལྷ་ཆུལ་ཤོག་བརྒྱུས་པ་...
 རེད。 དེ་ལྷ་ཁྲུལ་རིམ་གཞན་དག་ཅིག་དེ་ཉམས་ཀྱང་དུ་ཡུར་པའི་གྲུལ་རིམ་རྒྱུང་པའི་
 ལྷ་ཆུལ་སྤྱད་པ་དེ་ནི་སྐབས་འཆོལ་རིང་ལུགས་འབྲུལ་མེད་ཅིག་རང་རེད。 དུས་རབས་
 གསར་རྒྱུད་གཉིས་གི་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་གི་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གི་ནང་དོན་ལ་དབྱེ་ཞིབ་བྱེད་པ་
 དེས་, བྱེད་ཉུངས་དེ་ཡང་དག་པ་ཅིག་ཡིན་པའི་ར་སྤྱོད་གཏན་ནས་བྱེད་མིན་གི་མ་རེད。
 དག་དག་འབྱུར་ལྡན་གྲུལ་རིམ་གིས་ཡ་པ་ཐེ་ལིའི་སྤྱོད་རྒྱུ་འོག་བརྒྱུད་པའི་གཞི་...
 ཐབས་དེ་རིགས་སྤྱད་ནས་, འབྱུར་ལྡན་གྲུལ་རིམ་གི་ཡར་ཐོན་གི་ལས་འགུལ་དང་, མི་